

NOVOSTI UREDBE O IZVAJANJU LEADER/CLLD

Polona Zevnik, Tinkara Primožič, RRA Zeleni kras
Cerknica, 4.4.2024

LAS in pristop LEADER/CLLD

- LAS organizirana kot lokalno pogodbeno partnerstvo treh sektorjev (javni, ekonomski, zasebni)
- ustanovljeno z namenom razvoja lokalnega območja (območja LAS), skupna priprava Strategije lokalnega razvoja v kateri se določijo potrebe, prednostna področja... v ospredju dejanske potrebe območja
- projekti „od spodaj navzgor“
- možnost sodelovanja različnih deležnikov, spodbujeno medsektorsko povezovanje
- multiplikativni učinki (konkretni prispevki k lokalnemu razvoju, mreženje, usposabljanje, potencial znanja in človeških virov...)

LAS do 2027

- Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki vodi skupnost, v obdobju do leta 2027 – objavljena v Ur. listu RS, št. 132; 22.12.2023
- Podpora za izvajanje pristopa LEADER/CLLD namenjena za :
 - izvajanje projektov v okviru Strategije lokalnega razvoja (SLR)
 - za upravljanje LAS oz. delo vodilnega partnerja
- Sredstva za izvajanje SLR do leta 2027: **1.619.302 EUR**
 - EKSRP: 768.634 EUR; ESRR: 850.667 EUR
 - 323.860 EUR oz. 20% za vodilnega partnerja
 - 1.295.441 EUR (projekti prek javnega poziva, projekti LAS sodelovanje, LAS projekti)
 - 190.000 EUR (2 projekta LAS sodelovanje)
 - **1.105.441 EUR za projekte prek javnih pozivov LAS**
- Sofinanciranje iz 2 skladov:
 - EKSRP: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
 - ESRR: Evropski sklad za regionalni razvoj

UPRAVIČENCI, UPRAVIČENO OBMOČJE

- **Upravičenci (vlagatelj in partnerji projekta):**
 - LAS, fizične ali pravne osebe, **na ESRR fizične osebe, razen s.p, niso upravičeni**
 - stalno bivališče oz. sedež pravne osebe, poslovne enote, izpostave, podružnice na območju LAS
 - društva in druge pravne osebe zasebnega prava v javnem interesu, ki delujejo na območju LAS
- **Upravičeno območje:**
 - celotno območje LAS za oba sklada (naselja z manj kot 10.000 prebivalci)
 - promocija se lahko izvaja na celotnem območju Slovenije

VRSTE PROJEKTOV

- neinvesticijski projekti – osnova oz. večino stroškov (glede na aktivnosti projekta) predstavljajo stroški dela, za preostale vrste stroškov se uporabi pavšalna stopnja v višini 40%
 - Primer: če stroški osebja znašajo 10.000 EUR, znaša višina preostalih stroškov (pavšal) 4.000 EUR. Celotna vrednost projekta je 14.000 EUR.
 - stroški osebja (zaposleni, avtorska pogodba, podjemna pogodba) se dodelijo v obliki stroškov na enoto:
 - vodenje in koordinacija= 23,33 EUR/uro
 - strokovna in tehnična pomoč= 17,89 EUR/uro
 - izvajanje neindustr. dejavnosti (obrniki, rokodelci)=13,24 EUR/uro
 - prostovoljsko delo= 13, 10 in 6 EUR/uro (po Pravilniku o področju prostovoljnega dela in vpisniku)
 - EKSRP – delo kmeta kot fizične osebe= 12,25 EUR/uro (delo nosilca kmetije in člana kmetije)
- pri vsaki kategoriji (razen za prostovoljsko delo) zamejeno na največ 1720 ur na leto

VRSTE PROJEKTOV

– neinvesticijski projekti - finančna priloga

prijavitelj :	
stroški dela (oseba 1)	št. ur (EUR)
stroški dela (oseba 2)	št. ur (EUR)
stroški dela (oseba 3)	št. ur (EUR)
drugi stroški	pavšal (v vrednosti 40 % stroškov osebja)
partner 1 :	
stroški dela (oseba 1)	št. ur (EUR)
drugi stroški	pavšal (v vrednosti 40 % stroškov osebja)
partner 2 :	
stroški dela (oseba 1)	št. ur (EUR)
stroški dela (oseba 2)	št. ur (EUR)
drugi stroški	pavšal (v vrednosti 40 % stroškov osebja)
SKUPAJ UPRAVIČENI STROŠKI	seštevek stroškov

VRSTE PROJEKTOV

- investicijski projekti – osnovo oz. večino stroškov (glede na aktivnosti projekta) predstavljajo stroški naložbe/investicije v opredmetena ali neopredmetena sredstva ter stroški za zunanje izvajalce, za stroške osebja se uporabi pavšalna stopnja v višini 20%
 - Primer: če stroški naložbe oz. investicije znašajo 10.000 EUR, znaša višina stroška osebja 2.000 EUR. Skupna vrednost projekta je 12.000 EUR

prijavitelj :	
naložbe v opredmetena sredstva	EUR
naložbe v neopredmetena sredstva	EUR
strošek osebja (pavšal)	pavšal (v vrednosti 20 % dejanskih stroškov)
partner 1 :	
naložbe v opredmetena sredstva	EUR
naložbe v neopredmetena sredstva	EUR
strošek osebja (pavšal)	pavšal (v vrednosti 20 % dejanskih stroškov)
partner 2 :	
naložbe v opredmetena sredstva	EUR
naložbe v neopredmetena sredstva	EUR
strošek osebja (pavšal)	pavšal (v vrednosti 20 % dejanskih stroškov)
SKUPAJ UPRAVIČENI STROŠKI	seštevek stroškov

(NE)UPRAVIČENI STROŠKI

UPRAVIČENI STROŠKI

1. naložbe oz. investicije v opredmetena sredstva (nakup in gradnja nepremičnin, nakup zemljišč, strojev, opreme, pohištva, prevozna sredstva)
2. naložbe oz. investicije v neopredmetena sredstva, ki nimajo fizične ali finančne oblike (licence, patenti, strokovno znanje)
3. strošek dela (plače zaposlenih, delo po podjem. pog. / avtorski pog.)
4. storitve zunanjih izvajalcev (tudi študentsko delo)
5. promocija (stroški informiranja in komuniciranja)
6. davek na dodano vrednost

NEUPRAVIČENI STROŠKI: priprava vlog in zahtevkov; nakup rabljene opreme in mehanizacije oz. njihov nakup za zasebno rabo; plačilo davkov, carin in dajatev pri uvozu, obresti na dolgove, bančne garancije, upravne takse

NOVOSTI

- pavšal se določa na nivoju partnerja; posamezni partner ne more uveljavljati zgolj pavšala
 - Primer: pri investicijskih projektih partner ne more uveljavljati samo stroškov dela, saj se mu strošek dela določi v višini 20% sredstev za naložbo/investicijo – **za pavšal potrebna osnova!**
- v fazi poročanja za pavšalno stopnjo niso potrebna dokazila, dokazuje se zgolj za osnovo, na podlagi katere je opredeljen projekt – ali gre za investicijski ali neinvesticijski
 - Primer: pri investicijskem projektu se dokazujejo stroški investicije, nakupa opreme..., 20% pavšal za stroške dela se ne preverja, niso potrebna dokazila (pogodba, časovnica, izplačilo plače); **za pavšalno stopnjo se dokazuje le dosežene rezultate**
 - Primer: pri neinvesticijskem projektu se dokazujejo stroški dela, za 40% pavšal za druge stroške (nakup opreme, delo zunanjih izvajalcev) se ne preverja, niso potrebna neposredna dokazila; **za pavšalno stopnjo se dokazuje le dosežene rezultate**
- pri pavšalu na se ločenem stroškovnem mestu knjižijo le prihodki oz. prilivi – z vidika projekta ni potrebno dokazovati ostalih stroškov

→določila o poenostavljenih oblikah stroškov ne vplivajo na splošna računovodska pravila. Izvajalci morajo natančno voditi natančno evidenco stroškov v skladu z veljavnimi računovodskimi standardi in splošno sprejetimi računovodskimi načeli, ki veljajo za njihovo organizacijo!

PROSTOVOLJSKO DELO

- Zakon o prostovoljstvu; Pravilnik o področjih prostovoljskega dela in vpisniku
- Vpisnik prostovoljskih organizacij (društva, zveza društev, ustanove, zasebni zavodi) in organizacij s prostovoljskim programom (javni zavodi, zasebni zavodi s koncesijo); AJPES
- Vrste prostovoljskega dela:
 - organizacijsko delo – vodenje projektov in programov, mentoriranje prostovoljcev (13 EUR/uro)
 - vsebinsko delo – potrebna posebna znanja in veščine ali pa gre za osnovno prostovoljsko delo na projektu (10 EUR/uro)
 - drugo delo – pomožno delo na projektu, brez znanja (6 EUR/uro)
- Pogodba med organizacijo in prostovoljcem z opisom del, časovnica, poročilo o izvedbi del

SOFINANCIRANJE PROJEKTA

- Stopnja sofinanciranja: 80% upravičenih stroškov projekta
- EKSRP – 65% sofinanciranje za nakup in gradnjo nepremičnin, nakup zemljišč, napeljave, kmetijska mehanizacija (katalog stroškov,...)
 - **Najnižji znesek:** 5.000 EUR
 - **Najvišji znesek** za LAS Notranjska:
 - neinvesticijski projekti = do 50.000 EUR
 - **Primer: strošek dela je 35.000 + pavšal (40%)14.000 = 49.000 EUR**
 - investicijski projekti = do 70.000 EUR
 - **Primer: strošek investicije je 53.000 + pavšal (20%) 10.600 = 63.600 EUR**
- če znaša vrednost projekta več kot 20.000 EUR, se lahko izvaja v dveh fazah; posamezni zahtevek nad 5.000 EUR

PREDPLAČILO

- Za upravičence možno predplačilo do 30% vrednosti podpore iz odločbe /pogodbe upravičenca brez bančne garancije za društva, zasebni ali javni zavod, javna agencija s področja kulture ali ustanova (33. člen Zakona o izvrševanju proračuna RS)
 - ESRR – upravičenec zgolj vodilni partner s katerim se podpiše pogodba
 - EKSRP – predplačilo lahko uveljavijo tudi drugi s priloženo bančno garancijo v višini 100% zneska predplačila
- Če se uveljavlja predplačilo, mora upravičenec vložiti zahtevek za izplačilo sredstev najmanj v višini predplačila najpozneje v 180 dneh po izplačilu predplačila! Predplačilo ni predmet spremembe projekta!
 - POMEMBNO pri načrtovanju časovnih terminov pri projektu:
 - če je vrednost projekta nad 20.000 EUR, se lahko oddata 2 zahtevka (nad 5.000 EUR)
 - če je predplačilo, je 1. zahtevek v času 6 mesecev po prejemu odločbe/pogodbe
 - sprememba projekta: pri ESRR 1x, pri EKSRP 2x

POGOJI ZA DODELITEV PODPORE

Pogoji za upravičenost:	Izpolnjevanje pogojev:	DA ali NE	Stanje vloge
	Člani partnerstva na dan oddaje vloge izpolnjujejo pogoje za upravičenca za sofinanciranje	DA ali NE	DA; če NE, se zavrže
Osnovni pogoji	V projekt sta vključena vsaj dva partnerja	DA ali NE	DA; če NE, se zavrže
	Projekt se bo izvajal na upravičenem območju	DA ali NE	DA; če NE, se zavrže
	Projekt se še ni pričel izvajati	DA ali NE	NE; če DA, se zavrže
Pripravljenost za izvedbo	Pridobljena vsa ustrezna dovoljenja, soglasja, kot jih za izvedbo določa področna zakonodaja (gradbeno dovoljenje priloženo k vlogi)	DA ali NE	DA; če NE, se zavrže (možno do odločanja na UO)
Financiranje	Zaprta finančna konstrukcija oz. operacija ima zagotovljene finančne vire za izvedbo projekta v celoti	DA ali NE	DA; če NE, se zavrže
	Projekt se ne financira iz drugih nacionalnih virov ali EU skladov (ni dvojnega financiranja)	DA ali NE	DA; če NE, se zavrže

- gradbeno dovoljenje priloženo k vlogi, ostala soglasja do odločanja UO
- nepremičnina, na kateri se opravlja izvršba, ne more biti predmet podpore
- **na dan oddaje vloge** imajo lahko vlagatelj/partnerji do 50 EUR neporavnanih zapadlih davčnih obveznosti
 - **EKSRP**–poziv, da se poravna zapadle neporavnane obveznosti v 8 dneh od vročitve poziva
- **na dan oddaje vloge** nad vlagateljem/partnerji ne sme biti začet postopek zaradi insolventnosti ali prisilnega prenehanja ali likvidacije

MERILA ZA VSEBINSKO OCENJEVANJE

- **merila** potrdi UO LAS – sledijo spremembam uredbe; večji poudarek na vsebinski kakovosti in rezultatih
- Uredba narekuje, da morajo merila temeljiti na prispevku k:
 - doseganju cilja in namena LEADER (EKSRP) oz. CLLD (ESRR);
 - doseganju ciljev in ukrepov SLR;
 - okoljski trajnosti;
 - socialni vzdržnosti;
 - enakopravni vključenosti različnih partnerjev;
 - inovativnosti;
 - vplivu oz. dodani vrednosti na območje LAS;
 - družbeni spremembi in povečanju družbene ozaveščenosti.

VRSTE PROJEKTOV

- **Vrste projektov:**
 - projekti potrjeni prek javnih pozivov
 - LAS projekti, ki jih odobri UO - projekti so skladni s SLR in izkazujejo korist oz. dodano vrednost za celotno območje
 - projekti LAS sodelovanje (neinvesticijski projekti):
 - ESRR: upravičenci do podpore so zgolj LAS
 - EKSRP: upravičenci do podpore so LAS in člani LAS
- V SLR imamo predvidena 2 projekta na EKSRP skladu v višini 190.000 EUR (do 15% vseh sredstev) s področja razvoja turizma (produkt kolesarjenje) in lokalne oskrbe

OBJAVA JAVNEGA POZIVA

- **Objava prvega javnega poziva**

Sklad	Sredstva	JP 2024 (60%)	JP 2026 (ostanek)
EKSRP	416.704	250.022	166.682
ESRR	688.736	413.242	275.494
SKUPAJ	1.105.440	663.264	442.176

- čakamo Navodila o upravičenih stroških AKTRP/MKRR
- na organih LAS potrdimo pravilnik in besedilo javnega poziva
- obema ministrstvoma posredujemo v potrjevanje javni poziv
- LASi prek DRSP pripravljamo aplikacijo za vnos vlog

- zadnji rok za oddajo vlog: 31.3.2028
- vse projekte bo treba zaključiti do 31.8.2029

VSEBINSKI SKLOPI PODPORE

Tematski sklop	Potrebe	Ukrepi	Katere vsebine bomo podprli	Kazalnik	Sklad	Ciljna vrednost
ZELENO IN LOKALNO	1. Razvoj aktivnosti na prostem in doživetja narave	<i>Spodbujanje trajnostnega turizma</i>	- novi integrirani produkti v povezavi naravnimi danostmi območja, kulturno dediščino, kulinariko...	Št. podprtih turističnih prireditev /produktov/storitev/programov/ modelov/publikacij	ESRR	15
	2. Povezovanje za skupni nastop na trgu		- razvoj in nadgradnja ponudbe na prostem (v povezavi s pohodništvom, kolesarstvom)	R.37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta	EKSRP	2
	3. Razvoj turistične infrastrukture		- skupni nastop na trgu, razvoj butičnega turizma, desezonalizacija, razvoj kompetenc -zelena turistična infrastruktura			
	4. ohranjanje okolja, dediščine in biotske raznovrstnosti	<i>Ohranjanje okolja, naravne in kulturne dediščine</i>	- razvoj produktov, ki vključujejo dediščino	Št. dejavnosti/dogodkov/produktov/projektov namenjenih varovanju naravne in kulturne dediščine	ESRR	8
			- izobraževanje in ozaveščanje o pomenu dediščine, prenos znanj in veščin, vključevanje drugih sektorjev - prilagajanje na podnebne spremembe	R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju (št. operacij)	EKSRP	2
	5. Razvoj kratkih verig lokalne oskrbe	<i>Spodbujanje lokalne oskrbe</i>	- kratke dobavne verige, produkti z dodano vrednostjo	R.10 Boljša organizirana dobavna veriga (št. kmetij)	EKSRP	3
	6. razvoj produktov z dodano vrednostjo		- izobraževanje in ozaveščanje o pomenu lokalne hrane	R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva (št. podjetij)	EKSRP	3
	7. Izobraževanje in ozaveščanje o pomenu lokalne oskrbe		- ohranjanje avtohtonih sort - skupni nastop na trgu, skupna blagovna znamka - spodbujanje (ekološke) pridelave in predelave - razvoj manjše infrastrukture kot podpora izvajanju navedenih aktivnosti	R.1 Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij (št. oseb)	EKSRP	150
	8. razvoj podjetniških kompetenc in krepitev podjetniških znanj	<i>Spodbujanje lokalnega podjetništva</i>	- krepitev podjetniških in s podjetništvom povezanih kompetenc (npr. vzpostavitev podjetniških krožkov osnovnošolcev, mentoriranje mladih, podjetniško in digitalno opismenjevanje odraslih	Št. podprtih oz. vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva	ESRR	5
	9. razvoj produktov z dodano vrednostjo		- prenos tradicionalnih veščin in raba naravnih virov - razvoj kulturnih in kreativnih industrij	R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva (št. podjetij)	EKSRP	2

VSEBINSKI SKLOPI PODPORE

VKLJUČUJOČA SKUPNOST	10. Zagotoviti pogoje in dostopnost storitev za kakovostno življenje	<i>Izboljšanje kakovosti življenja in medgeneracijsko sodelovanje</i>	- za zagotavljanje pogojev in dostopnosti do osnovnih storitev za kakovostno življenje: oživljanje vasi, zdrav in aktiven življenjski slog prebivalcev, kulturni in družabni dogodki, prenos nesnovne dediščine, medgeneracijsko povezovanje, različne oblike neformalnega izobraževanja	Št. inovativnih partnerstev/mrež/ programov za spodbujanje in oblikovanje zdravega in aktivnega življenjskega sloga	ESRR	5
	11. Ohranjanje nesnovne dediščine območja			R.40 Pametni prehod podeželskega prebivalstva: št. strategij pametnih vasi	EKSRP	1
				R.41 Povezovanje EU podeželja: delež prebivalstva, ki ima koristi od boljšega dostopa do storitev in infrastrukture (!)	EKSRP	200
	12. razvoj novih storitev in programov za ranljive skupine	<i>Vključevanje ranljivih skupin</i>	- vključevanje ranljivih skupin prek novih storitev in programov: aktivacija mladih, integracija priseljencev, ukrepi za deinstitucionalizacijo za (dolgotrajno) oskrbo starejših, aktivacija starejših žensk, vseživljenjsko učenje in prenos znanja	Št. izvedenih programov/delavnic/ prireditel/dogodkov/usposa bljanj/ izobraževanj, namenjenih za socialno vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin	ESRR	20
	13. povezovanje in sodelovanje za prenos znanja in vseživljenjskega učenja			Št. inovativnih partnerstev/ programov za oblikovanje mreže storitev za spodbujanje ukrepov aktivnega staranja in vključevanja drugih ranljivih skupin	ESRR	5
				R.42 Spodbujanje socialne vključenosti (št. udeležencev)	EKSRP	280